

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben / Megyédélre 15 korona
 Külföldre / Megyédélre 20
 Külföldre 20

Felolós szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Meghívó.

A debreceni szabadelvűpárt hatvan-utcai kerülete folyó év március hó 26-án (szombaton) d. u. 5 órakor a Bika szálloda cukrász termében szervezkedő ülést tart, melyre a kerület tagjait tisztelettel meghívja

az Elnökség.

Parlamenti szünet.

— márc. 26.

A képviselőház elnapolta üléseit, miután első feladatának, a törvényen kívüli állapot megszüntetésének majdnem egészét teljesítette. Miként fog alakulni a parlamenti politikai helyzet a husvét utáni időszakban? Evvel a kérdéssel óhajunk foglalkozni.

A tavaszi hónapokat a munka-program szerint az új polgári perrendtartás és a polgári beruházások elintézése után az 1904-ik évi budget megvitatása, majd a delegációk ülészsaka fogja kitölteni. Ezenfelül körülbelül még csak a Német- és Olaszországgal kötendő szerződés felhatalmazási javaslatának megvitatása futja az időből.

Ilyképen minden jel arra mutat, hogy békés és rendes munka időszakba következik a nyári nagy szünetig legalább.

Ezenközben azonban odaát, a Lajtán túl, veszedelmes felhők tornyosulnak, a melyek könnyen támaszthatnak vihart nálunk is. Ha Körber ur állása megrendült, az nálunk fájdalmat senkinek sem okoz. Bánat nélkül látnánk helyéről távozni a nagy taktikust, a ki vajmi gyakran Magyarországot is bele-

vonta a maga apró, de furfangos praktikái körébe.

Más veszedelem fenyegeti: az osztrák delegáció választásának meghiusulása.

Egyelőre még a szláv pártok sem hajlandók kiküldeni a közös ügyek tárgyalására hivatott bizottságot. Am delegáció híján hogyan kezelje a monarchia két állama a közös ügyeket a mikor a 67-es kiegyezés azok kezelésére kizárólagosan a delegációk intézményét rendel?

Ha a delegációk megválasztásának nehézségei még husvét utánig sem volnának elháríthatók, úgy ebből a 67 es alap egy igen komoly válsága állana elő, komolyabb és nehezebb minden eddigi képzelt vagy igazi 67 es válságnál.

De hát Ausztriában a helyzet változhatik és változni is fog. A delegációk megtagadásával való fenyegetés tulajdonképpen szintén csak taktika a csehek részéről. A célja: Körber ur eltávolítása. Az utóddal szemben jelentékenyen engedékenyebbeknek fognak mutatkozni a jó urak s óvakodni fognak tőle, hogy már első lépésükkel elrontsák a dolgukat egy új kormányelnökkel. Magyarországnak azonban mindenképpen szárazon kell tartania a maga puskaporát.

Minél inkább mulnak a hetek, annál közelebb jutunk a kiegyezés nagy problémájához. Parlamentáris körökben úgy vélik, hogy az őszi ülészsaknak már nem lehet tovább a kérdést elodáznia. Így hát a nyári szünet csendjében kell majd a kormánynak a gazdasági javaslatok keresztülvitelének gyakorlati módzatai felett gondolkodnia.

Mindezek felül még a házszabályok revíziójának kérdése tartozik a közelebbi jövő feladatai so-

rába. Ez a nehéz kérdés megoldandó lesz és Tisza gróf nem igen fogja magát a megoldástól a nehézségek által elriasztatni. A magyar nemzeti állam megszilárdulásának igazán gyümölcsöző munkája, a belső reformok áhító korszaka előtt tehát más jelentős és nehéz kérdéseket kell megoldani a magyar politikának.

— márc. 26.

A képviselőház szünete. A képviselőház ma szombaton rövid ülést tart, mely után a miniszterek átvonulnak a főrendiházba, ahol az összes eddig letárgyalt s elfogadott javaslatokat fogják elfogadni, hogy azok szentesítésre haladéktalanul a király elé legyenek terjeszthetők. A képviselőház ezzel megkezdte husvét szünetét, mely április 12-ig fog tartani. A legközelebbi első ülés kedden, április 12-én lesz. A minisztériumokban a szünet alatt is lázas munka lesz, hogy a sürgős javaslatokat előkészítsék.

Az adófizetés.

— márc. 26.

(0) Mindazok az adófizetők, a kik a kormányzat törvényen kívüli állapota alatt nem fizették be az adójukat, nem csekély szorongással vehették tudomásul, hogy immár megszűnt az ex-lex és hogy már most polgári kötelességük azt, a mivel az államnak tartoznak, le is róni.

Könnyű dolog az adót megtagadni, olyan időben, a mikor arra senkit sem lehet rászorítani és a népnek alsóbb és tudatlan rétegeiben talán már be is férközt az azon képzelet, hogy adófizetés nélkül is lehet az országot kormányozni.

Igaz, hogy az állampénztár mind- eddig nem jutott zavarba és minden fenakadás nélkül teljesítette kötelezettségeit, de ez csak a rendes és konszolidált állapotoknak köszönhető, a miért Magyarország hitele sem csökkent a külfölddel szemben.

TOLNAI DANIEL

Debrecen, Piac-utca 49 szám.

o a főpostával szemben, o

ajanlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség

Olcsó árak

Igaz, hogy az állampénztár mind-
eddig nem jutott zavarba és minden
fennakadás nélkül teljesítette kötelezett-
ségeit, de ez csak a rendes és konzoli-
dált állapotoknak köszönhető, a miért
Magyarország hitele sem csökkent a kül-
földdel szemben.

De végre a legjobban megtöltött
pénztárakban is beáll a fogyatkozás, ha
azokból mindig csak kiszedünk, a bevé-
telek pedig mindinkább gyérülnek: szó-
val ha több a kiadás mint a bevétel.

Még elég jó, még eléggé dícséretes,
hogy annyi is befolyt, a mennyit önkén-
tesen, vagy a mint az ellenzéki urak
mondják törvénytelenül befizettek.

A nagyobb városok polgársága, a
tulajdonképpeni intelligencia eleget is
tett köteletségének, jól tudván, hogy az
adót előbb-utóbb mégis meg kell fizetni.
Leginkább csak a föld népe tagadta meg
és azok a városok, melyeknek ellenzéki
elemekből álló törvényhatósági bizottsá-
ga eltiltotta adószedő közegeit, az ál-
lami egyenes adók átvételétől.

Ezek persze meg vannak rökö-
nyödvé, hogy megadatott az indemni,
hogy megszűnt a törvényen kívüli álla-
pot és most vakarják a fejüket, hogy
honnan vegyék a sok pénzt, mert az
adóra szánt összegeket bizony sem el-
nem tették, sem pedig takarékpénztárba
be nem rakták.

Nos, erre nézve Lukács László
pénzügyminiszter a legmesszebb menő
fizetési kedvezményeket hajlandó engedni
mindazoknak, a kik adóhátralékban van-
nak és a kiknek adójuk az ex-lex ideje
alatt ijesztő módon felszaporodott. De
csak is azokra az adótelekre nézve kap-
hatnak fizetési halasztást, a melyek az
ex-lex ideje alatt váltak esedékessé, ré-
gebbi tartozásaikra nem és ezért a ha-
lasztási engedélyért folyamodniok kell.

Már most hátra van még a kamat-
mentesség kérdése.

Erre nézve minden félreértés elke-
rülése végett különbséget kell tenni azon
időszak között, a mely az elmúlt évi má-
jus elsejéig lefolyt és azon idő között, a
mely 1903. május elsejétől mostanáig,
tehát az ex-lex alatt nyert lefolyást. —
Azon adótartozás után tehát, a mely már
1903. május elseje előtt esedékessé vált,
de be nem fizettetett, a késedelmi kamat
fizetésének kötelezettsége fennáll, mert
akkor a fizetési kötelezettség megvolt.

Törvényeink értelmében ugyanis
minden késedelem a késedelmi kamat
fizetésének kötelezettségét vonja maga
után. Ellenben az 1903. évi május else-
jétől, a jelen törvény életbe léptéig ter-
jedő időben esedékessé vált azon állami
adók után, a melyek be nem fizettek,
késedelmi kamatot egyáltalában senki
sem tartozik fizetni, s pedig azon egy-
szerű oknál logva, mert nem volt fizetési
kötelezettség és így késedelemről sem
lehet szó.

KÖZIGAZGATÁS.

× Pályázat a főkapitányi állásra.

Domahidy Elemér főispán már alá-
írta és kiadta a Debrecen város
rendőrkapitányi állására a pályázati
hirdetést. A pályázatokat 1904. áp-
rilis 10 ikéig kell a főispánhoz be-
nyújtani. A határidő letelte után rö-
vid idő alatt kinevezi a főispán a
pályázók közül az új főkapitányt.

IRODALOM.

(*) **Dr. Király Péter felhívása.** Tisz-
telettel felkérem mindazokat, a kik „Vész-
kiáltások“ címen megjelent művemre
előfizetni kívánnak, szíveskedjenek az
előfizetési összegeket (a könyv ára füzve
2 kor., diszkötésben 4 kor.) esetleg után-
vétel mellett leendő b. megrendelésüket
hozzám juttatni.

Ugyszintén felkérem azon jóindulatu
pártfogóimat is, a kik művemre előfize-
tők gyűjtésén buzgólkodnak — legyenek
szívesek a náluk levő gyűjtőveket hoz-
zám beküldeni. Dr. Király Péter Debre-
cen, (Piac-u. 46. sz.)

EGYHAZ és ISKOLA.

Sinka Sándor, mostani reform. fő-
gimnáziumi igazgatót, a tanári kar, is-
mét első helyen ajánlta igazgatónak, mi-
vel hat évi mandátuma lejárt. Sinka
Sándor igazgató érdemei nem szorulnak
dícséretre, ő a debreceni református fő-
gimnázium tanári karának első rendű
bűszkesége; ki lelkiismeretessége és pár-
tatlansága folytán általános elismerést
vivott ki magának.

Nyilvános nyugtázás és köszönet. A
„Joghallgatók Önképzőköré“ által f. hó
20-án, Kossuth Lajos halálának 10-ik
évtordulója alkalmából rendezett emlék-
ünnepélyen felülfizettek: Pongrác Pi-
roska 2 K., Ujfalussy Ilonka 1 K., N.
N. 1 K., N. N. 50 fill. Jó Istvánné 1 K.
Konecz Akosné 1 K., Kardos Albert 1
K., Jámbor Jánosné 2 K., N. N. 60 fill.
László Józsefné 2 K., özv. Báthory Gá-
borné 3 K., N. N. 2 K., N. N. 1 K., N.
N. 1 kor. 20 fill. Dobieczy országyűlési
képviselő 4 K., dr. Bartha Béla 2 K.,
özv. Bodrogi Sándorné (Székelyudvar-
hely) 4 K., dr. Ováry Ferenc országyű-
lési képviselő (Veszprém) 10 K. Össze-
sen 39 kor. 30 fillér.

Gazdasági gyűlés. A debreceni ev.
ref. egyház gazdasági bizottsága e hónap
26-án délután 3 órakor az egyház tanács-
termében gyűlést tart. A gyűlésen a fo-
lyó ügyeket fogják tárgyalni.

EGYLET.

Köszönetnyilvánítás Az öreg honvé-
dek egylete ma azaz szombaton este a
Korona szállóban tartandó báljára eddig
a következő felülfizetések folytak be:
A „Petőfi dalkör“ márcias tizenötödiki
alapja részéről Komlóssy Arthur elnök
által 25 kor. Özv. Kacsokovics Ivánné
honvédezedesné 20 kor., dr. Wolafka
Nándor 10 kor., Fejér Ferenc 5 kor.,
Varga Imre, özv. Boczkó Sámuelné, Váci
János, Csanak József 4—4 kor., Maternyi
Lajos 3 kor., dr. Magoss György, Körner
Adolf, Szabó Kálmán, Vecsei Imre, Csóka

Sámuel, Balogh Mózes v. felügyelő, Mar-
kovics Károly, Rázsó Gyula, dr. Abra-
hám Dezső, dr. Bacsó József, dr. Hego-
düs Jenő, dr. Irinyi István, dr. Komény
Mór, dr. Megyeri Pál, dr. Osváth Fe-
renc, Riesz Henrik, Törő Imre, Bartók
Imre, Brázai Zoltán, Szent-Királyi Tiva-
dar, Kardos László, Dankó temetk egyl.
Vetössy Mihály, Papp László, Józsa és
Jóna, Horváth János, Rickl József, Hi-
bel János, Ormós Gábor, Pünkösdy Béla.
Ungváry József, Szombathelyi József,
Németh András, Muraközy György, Be-
kény Péter 2—2 korona, Nádudvary La-
jos, Kovács Gyula, Kerner Károly, Bosz-
nay és társa, Kontsek Géza, Kertész
Sámuel, Jóna János, Mórincz Ferenc, özv.
Fejér Andrásné, Róth Antal, Balázs
Ödön, Harstein Leopold, Veszprémy Zol-
tán, Kiss György, dr. Moskovitz Jenő
1—1 korona, s még többen, a kik fil-
léreikkel e nemes célhoz járultak s a
kiknek nevei egy, vagy más okból innél
kimaradtak, fogadják ezuton a fentiek-
kel együtt az öreg honvédek hálás kö-
szönetét. A honvédegyelet nevében: Pop-
per Mór elnök.

A kik netán a megtartandó bála
meghívót nem kaptak s erre igényt tar-
tanának, az elnökségnél (Péterfia-u 21.)
vagy este a pénztárnál jelentkezzenek,
ugyanide küldjék netáni szives felülfize-
téseiket is azok, a kik e nemez célu egy-
let multságára felülfizetni akarnak.

Nem mulaszthatjuk el, hogy ezuton
ton mi is fel ne hívjuk olvasóink figyel-
mét e nemes célu egyletre, mely eddig
oly szép hivatást töltött be, 13 öreg hon-
védet látván el ruhával és segélyezvén
s a mely célra főntebb említett bál jö-
vedelme is szolgált némi fedezetül. Az
utóbbi időben azonban az érdekltség
hiánya tolytán ezek nem sikerülvén, ez
utolsó, s már csak próba lesz, hogy va-
jon sikerül e mégis valami csekély ösz-
szeget összehozni. Felhívjuk azért olva-
sóink figyelmét; a kiknek szívében él a
lelkesezés s a kik meg tudják becsülni
az 48—49-et, ne engedjék e szép célu
egylet működését részvétlenség folytán
megbénulni, s járuljon ahhoz kiki te-
hetségéhez mérten adományával. Ok a
kik készek voltak vérüket ontani a sza-
badságért, ok az öreg honvédek kérnek
titket!

Közgyűlés. A kereskedő ifjak tár-
sulatának dalköre vasárnap délután 3
órákor saját helyiségében (József kir.
herceg u. 8. sz. a.) rendes évi közgyű-
lést tart. A tagokat és érdeklődőket ezu-
ton hívja meg a társulat elnöksége.

**Az izr. nőegyleti népkonyhának jubi-
leuma.** Lélekemelő ünnepélyvel zárta be
tegnap a helyb. izr. nőegylet a tiz év
óta fennálló és áldásosan működő is-
kolai népkonyhát. A nőegylet ugyanis
tiz év óta tart fenn az iskola szegény és
árva gyermekei számára népkonyhát, a
hol is valamennyi reá szorult szegény
és árva tanuló a tél beálltától husvétig
naponta jó és friss ebédet kap. Nyolc-
van-kilencven tanuló részesül így egész
téten át három tál ételből álló ebéden
naponta. A népkonyhk vezetője Dr.
Popper Alajosné urnő, a jótékonyág
eme igazi apostola és leánya Dr. Bal-
kányi Miklósné urnő, a nőegylet elnöke.

Azon alkalomból, hogy tiz év óta
áll fenn eme igazi jótékony intézmény,
pénteken délben az izr. iskolaszék élén
Krausz Vilmos főrabbi, Dr. Popper Mór
iskolaszéki elnök, Dr. Fejér Ferenc,
Berger D. József nőegyleti titkár, Kuti
Zsigmond iskola igazgató és a tantestü-
let megjelent a népkonyhában, a hol a

főrabbi ur a könnyekig megindító beszédben megköszönte Dr. Popper Alajosnénak és a nőegyleti elnöknőnek azt a fáradhatatlan ügybuzgalmat, a melyet az iskolai népkonyha közül egy évtized óta kifejtének.

Hetvenkétezer ebédet osztott ki a nőegylet eme tíz év alatt szegény tanulóknak.

Megindító és lélekemelő volt az isi a midőn egy negyedik osztálybeli szegény leánya és fiúcska társaik nevében megköszönték a nőegyletnek, hogy egész télen át naponta jó ebédben részesítették. Dr. Popper Alajosné urnő és Dr. Balkányi Miklósné megígérték hogy mint eddig, úgy ezután is, gondjuk lesz a szegény és árva gyermekekre, hogy szigorú téli hidegben ne lássanak szükségét.

Az iskolaszék ugyanazon szegény tanulókat Darvas Izidor pénztáros és az elnökség buzgólkodása mellett téli ruhával lássák el még a tél elején; azonkívül ellátja valamennyiüket tankönyvel.

100 kilós emberek közgyűlése.

Nem mindennapos közgyűlés volt a napokban Olaszországban, hol nagy tisztessége van a kövér embereknek.

Huszonhárom nyájasképű ur gyűlt össze, mindannyian forró vérű olaszok. A vidám bajtársak közt a legkönnyebb 100, a legnehezebb 138 kilót nyomott. Ez utóbbi elnökölt és jobbán, balján nem sang, hanem súly szerint ültek a tagtársak. A lakoma nemcsak minőség, de mennyiség tekintetében is nagyszerű volt. Elfogyott a lakomán 100 kiló vesepecsenye, 72 kiló hal, 2 bornyu, 28 pulyka és liba, 43 jérce, 8 kenyér, 300 liter bor és 942 pohár bajor sör. A lakoma mindvégig derült hangulatban folyt, melynek végeztével a vendégeket célra bérelt terjedelmes kocsikra szállították aggódó nejük karjai közé.

A kövérek egyesületének kormányhatóságilag megerősített szabályai vannak. Az alapszabályok bizonyos kötelesegeket irnak elő és pedig:

Az I. szakasz 1. pontja kimondja, hogy az egyesület tagja csak az lehet, aki kerek 100 kiló. Ugyanezen szakasz 3. pontja intézkedik arról, hogy ki lehet elnök. Ennek meg kell ütni a 138 kilót, míg a többi tisztviselőktől csak 110 kilót kívánnak, a választmányi tagok pedig a 100—100 kilósok közül kerülnek ki.

A III. sz. 7. pontjának b) bekezdése szerint az egyesületi tagok mindennap együtt reggeliznek, azonkívül minden este összejönnek egy sörházban pár órára, ahol mindenki köteles néhány rossz viccet mondani (Kérjenek ilyeneket kölcsön a debreceni sörtársaságoktól. Szedőgyerek.)

A tagok száma nincs meghatározva. Beléphet az egyesületbe minden 100 kilós dzsentimen. Tagdíj évenként 400 korona. A tagsági díj azért oly magas, mivel a klubhelyiség vasoszlopokon nyugszik, a termekben minden butor vasból van, nehogy kárt okozzanak a mázsás klubtagok.

Az egyesületnek 382 tagja volt, kik közül tíz év alatt 229 hunyt el agy- és szívszélhűdésben, míg 56 tagot súlyvesztés címen töröltek az egyesületből. Az egyesület tagjainak száma jelenleg 43 és a klubban elhelyezett súly kimutatás szerint karsu természetüknek súlya 5620 kilogram.

Kefegyári munkások bérharc.

márc. 26.

A Stern-féle kefegyár munkásai nem hallgattak a méltányosságra, szakítottak a józan belátással és lehetetlenné tették a békés megegyezést. Szinte úgy tűnik fel a dolog, mintha mindenáron bele kívánkoznának a bérharc igazságtalan erőszakos felidézésébe s ugyszólván önmagukban szították a haragot, a tulkövetelések romboló viharát, csak hogy harc legyen köztük és tisztességes, emberies bánásmódban kiváló kenyéradók közt.

A Stern-féle kefegyár szakmunkásai hetenként 20—30 koronát keresnek, még az oly napszámos leány is, a kicseledsorban egy hónap alatt 10 koronát kap, a gyárban heti 8—10 korona bért kap.

A munkások mégis 30 százalék béremelést, tetemes munkaidő csökkenést, továbbá oly súlyos külön kikötéseket követeltek, hogy a kefegyár tulajdonosai képtelenek voltak ezek teljesítését elvállalni, mert ez gyári üzemük pusztulását, külföldi versenyképességük teljes megölését jelentené. Elmentek a méltányosság és az áldozatkészség legszélső határáig, de a fővárosból ide költözött lázítók által felbujtott munkások ridegen utját szegték minden megegyezésnek.

A Stern-féle kefegyárban tehát a mai napon az összes alkalmazottak megszüntetik a munkát. Körülbelül négyszázan állanak ki a munkából. Mivel azonban a Falk-féle kefegyár a Stern-féle kefegyárral teljes szolidaritást vállalt, a mai napon, midőn a Stern-gyár 400 munkása sztrájkba megy, a Falk-féle kefegyár felmond összes munkásainak, vagyis elbocsájtja mind a 400 alkalmazottját.

E szerint a bérharc oly arányokat ölt, hogy Debrecenben egyszorre 800 munkás megy bele a bérharcba.

A két kefegyár munkásai vasárnap, az holnap az Otthon kávéház udvarán gyűlést tartanak, melyre a város polgármesterétől engedelmet kaptak.

Vajjon tárgyalni fogják-e ezen a gyűlést azt, hogy a két gyár évenként összesen 380,000 korona munkabért fizet ki nekik? Tárgyalni fogják-e, hogy a két gyár tulajdonosai a leghumánusabb nagyiparosok sorába tartoznak, a kik mindenkor megbecsülték, jól meg is fizették munkásaikat? Most is a lehetetlenül merész követelésekkel szemben mindent felajánlott a Stern-féle kefegyár amit saját tönkretétele, üzemének feláldozása nélkül csak felajánlhatott.

Csodálatos dolog, hogy tíz nap óta lappangnak itt az idegen bujtogatók, a kik személyét, hol rejtőzését a város rendőrsége tíz nap alatt nem tudta kikutatni.

Vajjon nem érdemelnénk-e meg ily körülmények közt a teljesen igaztalanul erőszakoskodó munkások, hogy szigorú elbánásban részesüljenek?

És a hatóság vajjon tétlenül nézheti-e hogy 800 oktalanul bérharcba futó munkás mig két valóban tisztességes gyárat bénít, károsít, egyben zavargásokat szitson és a város békéjét, polgárainak biztosságát nyugtalanítsa?

Mi a magunk részéről a munkások érdekeinek mindenkor önzetlen, igaz védelmezői vagyunk. De a mikor a méltatlan, erőszakos követeléseket világosan látjuk, kötelességünk óvni, figyelmeztetni a munkásokat, hogy ne hallgassanak lelketlen bujtogatókra, hanem kövessék jobb érzésük, higgadt belátásuk sugallatát.

H I R E K

* **Bucsuzó.** Csaknem egy évi és kedves emlékü itt működésem után a mai napon, mint, a Békésmegyei Közlöny szerkesztője, e lap kötetlékéből kilépek. Sorsom e forduló pontjánál őszintén érzett és kedves kötelességemnek ismerem, hogy ez alkalomból barátaimtól, kartársaimtól, ismerőseimtől, e lap olvasóközönsége és e város nagybecsült és nékem kedves emlékü derék közönségétől, szívből jövő Isten hozzáddal elbucsuzzam.

Debrecen, 1904. március 26.

Frank Zoltán.

* **Gyümölcsoltó Boldogasszony.** Tegnap ünnepelte a katolikus egyház a beköszöntő tavasz szép ünnepét, gyümölcsoltó Boldogasszony napját, melyet holnap nyomon követ a tavasz másik ünnepe, virágvasárnapja. Az ünnep következében ma a fővárosi újságok csak kisebb terjedelemben, a vidéki napilapok pedig ma egyáltalán nem jelennek meg.

* **A király Budapesten.** Az utolsó fejedelmi látogatás Bécsben április hónapban a walesi herceg és hercegné látogatása lesz. A hercegi pár elutazása után a király Budapestre jön és itt marad a delegációs ülészak befejezéséig. Az eddigi rendelkezések szerint a delegációkat minden esetre még május első hetében megnyitják.

* **Szabad iskola.** A szabad iskola szokott helyiségeiben vasárnap, hf. hó 27-én d. u. 3 órakor a magyar alkotmányról előadást tartanak: Az Eötvös-utcai iskolában: dr. Körösi Kálmán, a jókai-utcai iskolában: dr. Bartha Béla, a Miklós-utcai iskolában: dr. Kardos Samu, a Bánk-utcai iskolában: dr. Rác Lajos. A tanítás ingyenes. Szívesen látnak minden felnőtt embert. Látogassák minél

többen ez érdekes és tanulságos előadásokat.

* **A siketnémák iskolájának telke.** Rásó Gyula kir. tanácsos alispán, mint a siketnémákat gyámolító debreceni egyesület alelnöke és Gácsér József, mint az iskola vezetőtanára beadványt intéztek Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságához, melyben a siketnéma iskola és internátus céljaira telket kérnek a várostól. A beadvány szerint az intézet nem sokáig maradhat jelenlegi helyén, amennyiben odaépül a közel jövőben az ipariskola palotája. Az egyesület oly telket kér, mely lehetőleg a város belső területén fekszik és ezen kérelmét azzal okolja meg, hogy az iskolába a város minden részéről fognak növendékek járni és az intézetnek kiselejtezése a közlekedést megnehezítené. Ezenkívül azért is szükséges ezen intézetnek a központon való berendezése, mivel ezen humanus intézményt bizonyára sokan fogják látogatni, míg ha a város végén lesz, alig látogatja meg valaki. A beadvány továbbá tágas telket kér, hogy az intézet környéke egészséges legyen és játszótér is létesülhessen azon. Bizonyára nincs senki, aki szívében ne viselné ezen szerencsétlenek sorsát. Mutatja ezt Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának igazán nagylelkű áldozatkészsége, melylyel alapítványait a humanizmus oltárára helyezte. Nem kevesebb dicséret illeti meg városunknak és vidékének népét, mely szinte meghozta az áldozatot az intézet létesítésére. Midőn azonban ezeket felhozzuk, nem mulaszthatjuk el felemlíteni, hogy valahányszor nálunk egy humanus vagy kulturális ügy indul meg, a legnagyobb óhajokkal mindig a várossal szemben lépnek fel. Ez a város pedig minden vagyona mellett is alig bírja már az adakozást, értékes telkünk alig van már, mindent odaadtunk a mindenható államnak. Csak annyit akartunk a beadvány nyomán megemlíteni, egyben azt is megkérdezni, vajon a kormány nem látná-e már eljöttnek azt az időt, midőn ő is adhatna valamit annak a városnak, mely az áldozatokban mindig első volt.

* **Álhírek a királyról.** Bécsben tegnap riasztó hírek kerültek forgalomba, amelyek városszerte nagy izgatottságot keltettek. Azt hiresztették ugyanis, hogy a király súlyosan megbetegedett. Egyébről sem beszéltek az osztrák fővárosban egész délelőtt, csak a király súlyos megbetegedéséről. Illetékes részről siettek megcáfolni ezeket a kószá híreket, amelyek teljesen alaptalanok.

* **Dégenfeld József gróf levele.** Kiss Áron ősz püspökhöz megérkezett a tengerentúlról, Amerikából Dégenfeld József gróf, egyházkerületi főgondnoknak, a hitbuzgó magyar protestáns főúrnak első levele. Az érdekes levél március 12-ik napján, New-Yorkban lett postára adva. Azt írja Dégenfeld gróf, hogy az időjárás miatt a tengeri utazása sok törődéssel,

kellemetlenséggel járt. Továbbá, mihelyt Amerikába érkezett, mindjárt munkába fogott. Már eddig meglátogatott néhány egyházat. Az amerikai utiprogramját teljesen elkészítette, úgy hogy reményli, miszerint április végére hazajöhet és így a tiszántuli egyházkerület tavaszi közgyűlését a szokott időben megtartják. Egyébként azt is megírta Dégenfeld gróf, hogy most ott a helyszínén látja csak, micsoda nagy és nehéz munkába fogott, ámde bizik missziójának a sikerében.

* **A debreceni István gözmalom** első ülésén elnökké Szabó Kálmánt, a kereskedelmi és iparkamara nagyteljesítő elnökét, helyettesévé pedig Zádor Lajost, az első debreceni takarékpénztár igazgatóját megválasztotta.

* **A rendőrség figyelmébe.** A Rózsa utcában, a Szabó Lajos fiai nagykereskedő cég üzlete és Közgazdasági bank helyisége előtt cigány asszonyok árulnak mindenféle haszontalan portékát, miközben egész délelőtt oly éktelen lármát káromkodást, átkozódással és gyalázatos beszédekkel folytatnak, hogy igazán botránkoztatják a járókelőket. Nem lehetne-e ezeket a mocskos beszédű árusokat más helyre küldeni? Valóságos népesödület veszi őket körül, valahányszor hajbakapnak, undortkejtő viselkedésük még a kirakatok nézésétől is minden tisztességes embert elűz. Ajánljuk őket rendőrségünk figyelmébe és kérjük igen sokan a városi tanácsot, hogy ezt a bandát sziveskedjék erről a forgalmas helyről más-hová telepíteni.

* **Hangverseny.** A Bika szálloda dísztermében jövő hónap 9-én a kereskedő ifjak dalköre hangverseny estét rendez. A próbák már serényen folynak, hogy a hangverseny est jól sikerüljön.

* **Vasuti bélyegek.** Az államvasutaknál régebbi idő óta tervezik az ugynevezett bérmentesítő bélyegrendszer behozatalát. Az ujtásnak az a lényege, hogy a vasuti szállítmányokra hasonló bélyeg fog kerülni, mint a postai szállítmányokra. A ref. rm célja az, hogy nagyobb súlynál — a hol a postai szállítás aránylag jóval kedvezőtlenebb, mint a csekélyebb súlyú csomagoknál — megkönnyítse a publikum érdekeinek érvényesülését, mert a reform egyúttal új csomag-díjszabást is tartalmaz. A tíz kilogrammos vagy annál kisebb csomagokra három, a tíz és husz kilogramm között levőkre négy zónát állapít meg a tervezet. A tíz kilogrammos csomagokra 1—400 kilométerig 50, 400—800-ig 100, 800—1200 kilométerig 150 fillérvényi, a husz kilogrammosokra 1—200 kilométerig 50, 200—400-ig 100, 400—800 150, 800—1200-ig 200 fillérvényi vasuti szállítás bélyeget prelinálnak. A tervezet majd fél éve, hogy elkészült. Megvitatták az államvasutaknál, majd a pénzügyminiszteriumban, most pedig a fővároshoz került, a hol egyelőre elakadt.

* **Havazás Erdélyben.** Kézdivásárhelyről írják, hogy vasárnap óta félnapi megszakítással a hó folyton esik. A földet fél méteres magas hó borítja. Egész Háromszék megyében olyan nagy hóesés van, hogy a vonatok csak késéssel érkeznek be. Havazásokat jelentenek az ország északi részéből, Zólyom- és Turóc megyéből is.

* **Lemészárolt hittérítők.** Kiang-szi kínai tartományban Londonba érkezett hírek szerint az összes katolikus hittéri-

tőket lemészárolták. Az ottani keresztények védelmére angol csapatok vonultak ki.

* **A magyar kivándorlási törvény ellen.** A német hajóstársulatok és kivándorlási ügynökségeik nagy agitációt fejtenek ki a kivándorlási törvény ellen és a lehető legrosszabb színben mutatják be a törvény alapján szervezett magyar fiúme—new-yorki hajójáratokat. — Értendő, hogy a német ügynökségek, amelyek eddig büntetlenül garázdálkodtak a magyar állam területén, küzdenek e törvény, mint az ő megrendszabályozásuk ellen. Legalább meg fog szünni az a példátlan állapot, hogy a német társulatok ügynökségei legalább 10.000 katonaszökevényre tették lehetővé, hogy az ex-lex alatt utlevél nélkül átvitorlázhassanak Amerikába.

* **Japán tanár Budapesten.** Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy K. Matsul dr. bölcsészettudor, a japán tengerészeti akadémia tanára kormány megbízásából Európába jött tanulmányútra. Utközben Budapestet is meglátogatta, ahol Dókus Ernő képviselő vezetésével megtekintette a képviselőházat és a királyi palotát. A japán tudós valósággal el volt ragadtatva és kijelentette, hogy ilyen szép két épületet még egyáltalában nem látott.

* **Hófuvás az orosz vasutakon.** Az orosz-japáni háboru az orosz vasutakra irányozván a figyelmet, nem lesz érdektelen a háboru egyik nagy bajáról, az orosz vasutakon gyakorta beálló hófuvásokról szólni. Az orosz vasutakon a hófuvások minden télen nagy forgalmi zavarokat okoznak. Kareisnak az 1900-iki párisi kongresszuson felolvasott jelentéséből kitűnik, hogy az orosz vasutakon a hófuvások következtében a forgalom egyes vonalokon egyfolytában tíz napon is szünetel. Még az esetben is, ha nem is szüntetik be teljesen a közlekedést, a hófuvás rendkívül lassítja a vonatok járását. Ilyenkor a vonatok alig tesznek óránként 15 versztet. Gyakran a vonaloknak egyes állomásokon órákig kell várakozniuk, míg a pályát a következő állomásig szabaddá teszik. Ily körülmények következtében a hóeltávolítási költségek jelentékeny összegeket nyelnek el az orosz vasutakon.

A hófuvásoknak az orosz vasutakon hordozható védfalak által igyekeznek elejét venni. Ily módon néha nagy hóvirok alkalmával is fentartják a forgalmat. A hófuvások a legnagyobb forgalmi zavarokat a puszták, sík vidéken okozzák, a hol nincsen fa vagy más növény, mely utját állná a hóviharoknak. A tapasztalat azt mutatta, hogy az erdős vidékeken a vasutak kevésbé vannak kitéve a hófuvásoknak. Oroszországba mintegy 14000 kilométer vasut van többé-kevésbé kitéve a hófuvásoknak. Ebből 8750 km. a déli és keleti erdőnélküli pusztaságokra esik, ahol a hófuvások télen nagymérvű forgalmi zavarokat okoznak. A tél folyamán felhalmozódott hó tavasszal rendszerint gyorsan olvad és a víz patakokban ömlik a mélyebben fekvő helyekre. Ilyenkor az ár gyakran elönti a pályát és megrontja a műtárgyakat.

* **Helyőrség-változás.** A jövő hónap elején változás lesz a főváros helyőrségében. A most Budapesten állomásozó 68-ik gyalogezred három zászlóaljja, az 1. 2. 3-ik Szerajevóba megy április 7-én Hauke ezredparancsnokkal az élén. A 4-ik zászlóalj marad Szolnokon. A már több év óta Szerajevóban tartózkodó 38-ik számú Molinár-gyalogezred három zászlóaljja jön Budapestre s a nádor-utcai

kaszárnnyába száll. A 68-ik ezred a józsefvárosi pályaudvarból indul különvonaton s felszerelése már utban van.

* **Öngyilkos leány.** Tegnap megirtuk, hogy Kovács Róza cselédleány öngyilkossági szándékból marólugot ivott. Az erős méregtől rosszul lett leányt bevitték a kórházba a hol az orvosok ápolás alá vették. Állapota súlyos és felgyógyulása nagyon kétséges.

* **Leégett szalmakazal.** A napokban Lichtshtein Jenő és Márton közellévő tanyáján egy nagy szalmakazal ismeretlen okból kigyuladt. A vizsgálat kiderítette, hogy a tüzet Sós Mihály 9 éves Lajos nevű fia és Eszenyi Sándor 10 éves gyerekek okozták. A kazal tövében gyufát gyújtottak és eldobták a kazalba. A csendőrség a szülőket feljelentette a járásbírósnál.

* **Talált karperec.** Folyó hó 23-án találtatott egy arany karperec, mely a rendőrkapitányság bünyügyi osztály főnökénél őriztetik, hol kellő igazolás után tulajdonosa átveheti.

* **Aki kertjét szerereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar** az fedezze mag szükségletét Mautner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, Rottenbiller-utca 33. sz. A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kíváncsra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általános ismert, világhírű, kitűnő, magvakon kívül még a különösen, érdekes és meglepő konyhakerti- és virágujdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

* **Házasság — felmondásra.** Kackiás helyes, takaros szép paraszt menyecske állított be a rendőrségre. Odalépett az alkaptány elé és fölcsapva a fejét, egy bélyeges, pecsétes irást tett eléje az asztalra. Még a kezével is rácsapott az írásra, ahogy nagy felindulással mondta: — Kapitány ur! Itt az írás. Tegyen igazságot. Rakassa ki az uramat a házamból!

A kapitány nézte a szép asszony piruló arcát, villogó szemét.

— Hát mi a baja, szép menyecske? — kérdezte tőle, — mi baja az urával?

— Ehuu az írás ni, — bökte meg újra a pecsétes papirost a menyecske, — tudom én a törvényt. A kocsisnak is fel lehet mondani két hétre. Felmondtam az uramnak is. Két hetet adtam neki, hogy hurcolkodjon ki. — Lumpol a hitvány. Hát olyan asszonynak néz engem a kapitány ur, aki eltűri, hogy az ura napokig se nézzen felém. Enyém a vagyom, meg a ház. Két hét előtt behívtam Nagy Varga szomszédot, meg Fehér András szomszédot, oszt velük tanuztattam ezt a felmondást ni!

A kapitány nézte a papírt. Ez állt rajta: „Az uramnak pedig két hétre felmondom a házasságot.”

A kapitány nem tudott hirtelen még csak tanácsot se adni a szép asszonynak aki rettenetes haraggal távozott, hogy ő még csak föl sem mondhatja a házasságot az urának.

* **Istenáldás.** Lapozgatván a most kiadott statisztikai évkönyvben, arról is megtaláltuk a kimutatást, hogy a magyar birodalom területén az anyák hány esetben örvendeztetik meg az apákat ezzel, hogy ikreket szülnek. Es pedig hol kettest, hol hármast hol pedig négyest, mert hát ilyen esetek is előfordulnak. Azoknak az anyáknak a száma, akik két gyermekkel ajándékozzák meg férjeiket, jóval nagyobb, mint gondolkodnánk, mert hát ilyen mama évenként 9—10 ezer akad. Kilencezernél kevesebb

az utóbbi évtizedben nem is fordult elő.

Ha most már azt vesszük tekintetbe, hogy a három gyermeket szülő nők száma hányra rug, igen természetes, hogy amazokéhoz képest nagy esést vagyunk kénytelenek konstatálni, mert a hármassal kedveskedő mamák nem igen hányják-vetik egymást. A statisztikai kimutatás szerint ilyen szapora asszony évenként már csak 80—90 akad.

Mondani sem kell, hogy még kevesebb azok száma, akik négy gyermeknek adnak életet.

Ilyen négy gyermeket szülő boldog anya egy-egy esztendőben legfőleg 4 akad, de ez a négy persze 15 gyermekkel szerepel. Az 1902 ik esztendőre vonatkozó kimutatás szerint kettős ikrek 9562 esetben születtek. Az ikrek közül 9618 fiu, 9506 pedig leánygyermek volt. Hármasszülés 91 esetben történt s a csecsemők között 130 fiu, 143 pedig leány volt. A négyesek esete mindössze négy volt. Es az így napvilágot látott 16 gyermek közül 10 fiunak, 6 pedig leánynak született.

* **Talált cukortartó.** Folyó hó 23-án találtatott egy ezüst cukortartó doboz, mely a rendőrkapitányság bünyügyi osztály főnökénél őriztetik, hol kellő igazolás után tulajdonosa átveheti.

* **Elszökött gyermek.** Korba István lelenygyermek elszökött Hajduszoboszlórról és Debrecen felé vette útját A rendéség megtette az intézkedést, hogy az elszökött fiut elfogja.

* **Rövid hírek.** *Megbüntetett egyetemi polgárok.* A budapesti egyetem tanácsa husz oly egyetemi polgár fölött hozott fegyelmi ítéletet, akik a lecke-könyvekben meghamisították a tanár aláírását, vagy a beírt vizsgálat eredményét. Az ifjakat egy két félévük elvesztésére ítélték. *Boroszlóból* érkezett távirati jelentés szerint Rímptsch városban Hadsa Emil színész előadás alatt a színpadon agyonlőtte magát. Az öngyilkosság oka szerencsétlen szerelem. — *Gyilkos férj.* König József vasuti konduktor veszeke-dés közben a feleségét úgy megszúrta, hogy az asszony azonnal meghalt. A megölt asszonynak hat apró gyermeke volt. A gyilkos férjet a bécsi rendőrség letartóztatta. *Egy tengernagy hirtelen halála.* Trisztból jelentik, hogy báró Hinke nyugalmazott tengernagyot, a pó-lai kikötő parancsnokát, szerdán sétakocsizás közben szélütés érte. Az elhunyt tengernagy 67 évet élt. *A német császár állapota.* A Temps c. lap azt írta Vilmos német császárról, hogy ismét beteg lett. Berlini irányadó körökből ezt a hírt megcáfolják és kijelentették, hogy a császár a legjobb egészségnek örvend.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fényképészeti társaság elnöke Piac-utca 44 dr. Ujfalussy-ház Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kirkatokban.

* **Weidner József** 46 év óta fennálló cipő üzlete, berendezés és 5 évi bérlettel családi körülmények miatt eladó.

* **Végzett joghallgató** bármilyen iskolai növendékek tanítását elvállalja. — Cim a kiadóhivatalban.

Ma este az Arany Bika kávéházban Magyar Testvérek zenekara játszik.

Az orosz-japán háború.

A Baján pusztulása.

London, márc. 25. A Daily Express-nek jelentik Niucsvangból: A Baján cirkálóhajó pusztulásáról kétféle verzió kering. Az egyik szerint egy japán gránát a gépezetét rombolta össze, a másik a hajó orránál robbant fel, széjjelrombolván a hajó páncélját s a víz benyomult a hajóba. A másik verzió szerint aknára jutott a Baján s így semmisült meg. Makadov tengernagy sirt, midőn a Baján pusztulást jelentették neki. Minden jel arra vall, hogy a japánok legközelebb, talán már ma megismétlik az ostromot Port-Arthur ellen, miután Togonak célja, hogy feltétlenül biztosítsa magának a partraszállást Port-Artur mellett. Port-Arturban a legutóbbi bombázás folytán egész utcák dőltek romba.

Elpusztult orosz csatahajó.

London, márc. 25. A Berliner Lokalanzeigernek jelenti Tokióból tudósítója: Kedden, mialatt a japán hajók Port-Arturt bombázzák, nagy tengeri csata volt a külső kikötőben s egy orosz csatahajó elsüllyedt. A japánok csak két halottat és sebesültet veszítettek.

Félmillió áru bombázás.

Pétervár, márc. 25. Rogastwensky a tengerészeti miniszterium útkára kijelentette egy hírlapíró előtt, hogy Makarov tengernagy arról tett jelentést, hogy a japánok mindannyiszor bombázták Port-Arturt: valahányszor Korea északnyugati partján csapatszallító hajók kikötnek, hogy az oroszok a partra szállást meg ne akadályozhassák. A szállító hajók most tértek vissza üresen, hogy Japánból csapatokat hozzanak. Mihelyt ezek megérkeznek, Port-Arturt újból bombáznifogják, ami a japánoknak minden egyes esetben egy fél millió frankba kerül.

SZÍNHÁZ.

MUSOR:

Márc. 26. szombat: Casanova, dal-táték.

Márc. 27. vasárnap: délután A vasgyárs, színmű, este Aranyvirág, daljáték.

— (A színlaposztó keserve.) A debreceni színháznál ragyognak az aréok, hiszen a bucsuzások jövedelmezősége kétségtelen. A házalás eltiltásáról szóló szigorú intézkedések pedig nem terjednek ki a festett világ babérban utazóira. Csak a színlaposztó busul szörnyű módon. Learatnak előle mindent; mire ő kopogtat majd ismert rigmusával, hogy bucsuzik a színlaposztó, az agyon-sanyargatott városban már az ő számára nem lesz se pénz se posztó.

— (Társalgás a színházban.) Volt egyszer egy város és ebben a városban egy színház. A város népe — bár valami különös műélvezetel nem talált a színházban, egyéb szórakozás hiányában ellátogatott az előadásokra. Történt azonban, hogy a város színházlátogató közönségének egy része orfeumnak nézte a színházat és az előadások alatt csevegő órákat rendezett. Ez a csevegés azonban zavarta az előadást és boszantotta a közönség hallgató részét. Miután

sem az odanézés, sem a haragos szemek villámlása, sem a diszkrét felhangzó püsszegés nem némitotta el a beszédet, az igazgató a vasfüggönyre a következő szövegű cédulát ragasztotta:

Aki az előadások alatt idebenn társalogni akar, az menjen ki.

Mivel nekünk is van vasfüggönyünk és egynehányan nem társalogni, hanem hallgatni megyünk a színházba, felkérjük az igazgatót, hogy ezen cédulát akasztassa ki a vasfüggönyre.

TAVIRAT.

Héderváry választói közt.

Temesvár, márc. 25. Gróf Khuen Héderváry Károly ő felsége személye körüli miniszter ma délelőtt tartotta meg programbeszédét óriási választó közönség jelenlétében. A miniszter nagyszabású hosszabb beszédet mondott, melyben megemlékezett a lefolyt parlamenti küzdelemről, az ő egyéni szerepléséről, politikai felfogásáról, elveiről. — A személyi motívumok után áttért a közállapotok jellemzésére, szólt a katonai kérdésekről, a 67 es alapról és azután kifejtette, hogy minden figyelmünket és teljes erőnket a gazdasági erők gyarapítására kell fordítanunk. Beszédét szünni nem akaró élénk tetszéssel fogadták.

TORVENYKEZÉS.

§ A bepanaszolt miniszterelnök. A salgótarjáni bányászok dr. László Jenő ügyvédjelölt vezetése alatt március hó 19-én küldöttségileg mentek kihallgatásra gróf Tisza István miniszterelnökhöz. A kihallgatás folyamán történt, hogy dr. László Jenő a küldöttség vezetője közbeszólt a miniszterelnök beszédébe:

„Meg sem méltóztatott hallgatni a munkásokat! . . .“

Gróf Tisza Istvánt a nálánál jóval fiatalabb embernek: dr. László Jenőnek ezen megintése annyira kihozta sodrából, hogy ingerült hangon felelt vissza:

„ . . . Fogja be a száját, sokat kell még magának tanulni, míg kinőnek a csikófogai!“

A miniszterelnöknek ezen megjegyzéséért dr. László Jenő ügyvédjelölt becsületsértésért emelt a büntetőjárásbírósnál panaszt gróf Tisza István miniszterelnök ellen.

A panasz beadványra dr. Schirilla büntető járásbíró tegnap a következő végzést hozta:

Végzés.

A budapesti kir. büntető járásbíró-ság a becsületsértés vétsége miatt feljelentett Tisza István gróf elleni bűnügyben alólírt helyen és napon az ügyészégi megbízott 3562—1904. ü. m. sz. a. kelt indítványa folytán következően végzett:

Ezen ügyben a bűnvádi eljárás megindítása a B. P. 1. és 527. §§-ai értelmében megtagadtatik. Miről a feljelentő értesítettik.

Indokok.

Dr. László Jenő a „Népszava“ dolgozótestvérsége feljelentette Tisza István gróft, mint Magyarország miniszterelnökét azon az alapon, hogy az 1904. évi március 19-én a salgótarjáni bányászok küldöttségének kihallgatása alkalmával dr. László Jenő, a küldöttség vezetője ezen szavaira: „meg sem méltóztatott hallgatni a munkásokat“, — a következőket mondta: „fogja be a száját, sokat kell

még magának tanulni, míg kinőnek a csikó fogai“. — Ezen tényállás alapján kérte dr. László Jenő mint főragánvádló Tisza István gróf ellen a btk. 261. §-ába ütköző becsületsértés vétsége címén a büntető eljárás megindítását.

Mithogy azonban a fenti tény állásból nyilvánvalóan kitűnik, hogy Tisza István gróf miniszterelnök az idézett szavaival nem magánvádlónak egyéni meggyalázását, hanem a hivatalos kihallgatás során illetéktelenül tett megjegyzése visszautasítását s ugyanannak erőlyesebb rendreutasítását célozta (btk. 75 §-a) minthogy továbbá az idézett kijelentések általában, de különösen a fennforgó körülmények között s meggyalázásra alkalmasnak nem tekinthetők, mert lényegileg annak metaforikus kifejezését tartalmazzák, hogy az ifjabb korúnak az éltesebb kor tapasztalatai előtt tisztelettel kell meghajolnia, minthogy e szerint a feljelentett ténykedésében sem a btk. 261 §-ába ütköző becsületsértés vétségének sem más büntetendő cselekménynek ismérvei fenn nem forognak, de másrészt Tisza István gróf a feljelentésből kitűnőleg a panaszolt alkalommal nem mint magánember, hanem hivatalosan mint Magyarország miniszterelnöke járt el aki az 1848 évi III. t. c.-ben meghatározott diszcretisnázicis jogkörön belül elkövetett hivatalos cselekményeiért a most idézett t. c. értelmében rendes bűnvádi uton felelősségre nem vonható. Mindezeknél fogva ezen ügyben a bűnvádi eljárás megindítását megkellett fogadni.

Budapest 1904. márc. 25-én.

Dr. Schirilla
kir. aljbiró.

Ezt a végzést még a tegnapi nap folyamán kézbesítették dr. László Jenőnek, aki — mint értesülünk — ezen végzés ellen felfolyamodással fog élni.

Tengeri csata.

1920-ban vagyunk. Gyönyörű augusztusi nap. Az ég fellegtelen, enyhe szellő járja át a léget. Az Atlanti-Oceán hullámain egy uszó vár siklik tova. Az amerikai hadihajó, a „Washington“ ez, a mely a hajóépítés művészetének egyik legszebb vívmánya, legteljesebb tökéletessége.

Amerika jelenleg háboruban van Angliával. A „Washington“ az angol „Stuart“ nevű hajót keresi, hogy megütközzék vele.

A hadihajók alakjukra nézve már nem hajókra, hanem uszó citadellákra emlékeztetnek. Az acélpáncélnak átlag fél méter a vastagsága. A hajó legfelsőbb emelete 80 láb magas a vízvonaltól felett, a zászló 110 lábnyi magasságban leng a hajó fölött. Az árbockosárban ülő matróz villamos csengővel jelzi, hogy „ellenség a láthatáron.“ Az ügyeletes tiszt értesíti erről a kapitányt, a ki az első toronyból rögtön szemügyre veszi az ellenséges hadihajót. A legtekélyesebb messzelátó segítségével meggyőződést szerezhet a „Stuart“ hatalmasságáról.

A kapitány parancsára az uszó vár megváltoztatja utirányát. Teljes gőzzel rohan most a „Washington“ a „Stuart“ felé. Még csak hét kilométer a távolság a két hajó között. Négyezer méternél a lövegek működni kezdenek.

A Washington tisztjei kiadják a vezényszót: „csatára készen.“ A két hajó nagy sebességgel közeledik egymáshoz. Minden percben ezer méterrel kisebbedik a távolság. A mérnökök a gépeknél állanak, a matrózok a hajófelszereléseknél várják a vezényszót, a katonák ágyuiknál lesik a parancsot, a tüzérek puskáikat szorongatják a kezükben az acélpáncélo-

zott mellvédők mögött. A revolverágyuk és kézi fegyverek csak kétezer méternyi távolságban használhatók. A hajó mélyén orvosok készítik a kötszereket és várják a sebesülteket. Már a betegek ápolói is helyükön vannak.

A „Washington“ négy forgó tornya következőképen van felszerelve. A két főtornyon négy tizenkét fontos ágyu van elhelyezve. Minden tornyon két hasonló nagyságú löveg áll lövésre készen. Ezek kivül a hajó még nyolc nyolcfontos gránátlöveggel rendelkezik. Egy huszhatfontosból álló üteg egészíti ki a hajó ágyufelszerelését s még két revolverágyu mellett is éberen őrködnek a tüzérek. A felső lövegek 25 láb magasságban vannak elhelyezve a vízvonaltól felett. A legalsó fekvésű ágyu 16 lábnyire emelkedik a víz felett. A fedélzet pedig valószínűleg hemzseg a sok ágyutól . . .

A hajók közelednek. A jel a csatára minden pillanatban várható. Rövid beszélgetés után a kapitány parancsára az első tornyon levő hadnagy a fedélre megy. Ez azért történik, hogy a kapitány elesése után a hajó ne maradjon parancsnok nélkül.

A haditerv nagyon egyszerű. A járművek arra törekednek, hogy folyton jobbra-balra evezve, minél több jól irányozott lövést intézzenek az ellenségre. Az újori tengeri csata csak nagyon rövid ideig tarthat: a legénység tudja ezt jól és elvan szánva mindenre. Mindenütt csak a parancsra várnak.

Négyezeröttszáz méter távolság az ellenségtől! jelentik az árbockosárból. Az üteg parancsnokok 4000 méterre állítják be ágyuikat. A tüzérek elektromos gyújtókkal készülnek a bombavetésre.

Vigyázz! hangzik a parancsszó. Tűz, reá a felelet. Borzasztó dörög és nyolc csödből két négyfontos és hat hatfontos löveg hasítja át a léget.

A Stuart a csata megnyitását nehéz löveggel várta, mert félperceig vár, míg a támadását viszonzza. A Stuart könnyű lövegei a Washington egyik hatfontosát elhallgattatja és két embert megöl. A csata tovább folyik. A tornyokon a tisztek messzelátókkal figyelik a lövések hatását. A Washington kapitánya meggyőződik róla, hogy méltó ellentétet van dolga.

A hajók most kétezer méternyre közelednek egymáshoz és a Washingtonról két tizenkét- és egy nyolcfontos dördül el.

Egyszerre a „Washington“ első tornyán egy véres jajkiáltás hallatszik és egy tizenháromfontos bomba az amerikai hajó páncéljára hull, egy másik az első tornyán dörren szét s egy tizfontos gránát behorpasztja a fedélzetet, míg egy hasonló löveg léket üt egy kisebb torony oldalán. Tizenkét ember halott, tizenöt sebesült. Lényeges kár nem esett a „Washington“-ban.

A hajókat már csak ezerkétszáz méter választja el egymástól. Mindkét részen a leghatalmasabb golyószórók okádják irtó golyóikat. Az öregágyuk dörrenése egybevéssé a gyorstüzelők bömbölésével és a revolverágyuk ropogásával. A könnyű tüzérség, ugymint a kézi fegyveresek, a lövéseknél irányítják gyilkáikat az ellenre, hogy az ellenség tüzeireit jól célozott lövéseikkel leterítve, az ágyuzást megakadályozzák. Ezalatt a nehéz lövegek a hajó alsó részére irányulnak, de csak a „Washingtonnak“ sikerült ebbeli célja, mert „Stuart“ páncélozása gyöngébb ellenfelénél.

Lángtól és füsttől borítva, folytonosan bömbölés és dörgés közepette, haláltosító lövegeket okádvá, közeledik egy-

máshoz háromszáz méterre a két ellenséges hajó. Célozni immár lehetetlen. Minden ágyu, minden puska a legelképzelhetőbb gyorsasággal ropog. Nem látni mást, csak tűzsugarakat, nem hallani egyebet, mint dörgést és csörrenést. A hajók már imbolyognak a vizen. Ez a halál és pusztulás pokla...

Látni vastagságu apcéláncélok robbannak szét, hatalmas acélbástyák söpörtetnek el, torony emelvények dőlnek romba, óriási ágyuk csövei pattannak ketté, az emberek úgy hullnak, mint a legyek.

A Washington egyik tornya, melyen nyocfontosok voltak, ledől. Egy tizenkétfontos bomba a Stuart egyik tornyát rántja le. Nig a Washington kisebb sérüléseivel szakadatlanul küzd, addig látni lehet, hogy a Stuart a hajótestben, az orrán szét van roncsolva.

Mindkét hajó torpedókat is küldött egymásra. A Washington torpedói nagyon mélyen a vízbe veszttek, a Stuart ennek ellenében nagyobb sikereket ért el. Csak a kellő és gyors óvintézkedések mentették meg az amerikai hajót, hogy egy torpedó derékon ketté zuzza. A hajók ismét közelebb jutnak egymáshoz. Az amerikai kapitány látta, hogy a Stuart előrése a vízbe sülyed, ezért összes lövegeit az angol hajó orrára irányítja.

A Stuart nem marad adós a felelőssel és egy gránátja a Washington kis tornyát lerombolja. — De most látható, hogy a Stuart nagyon nehéz veszteséget szenvedett. Lassabban evez, főtoronyán az ágyuk elhallgatnak.

Kórodái telve vannak sebesültekkel a fedélzeten rakáson fekszenek a halottak. A hajótesten lékek vannak, melyeken betolul a víz. A páncélozás repedezett, a tornyok ingadoznak és a mi a legborzasztóbb, fűcsavamenete teljesen megrongálódott.

Most a Washington" nekiront a megrongált hajónak. Még egyszer lő a „Stuart" és azután elhallgatnak az ágyui. A „Stuart" vagy elsülyed vagy megadja magát. Magát elsülyeszteni, annyi volna, mint a legénységet feláldozni.

„Kétszáz méter!" jelenti a tiszt leverten a „Stuart" kapitányának, a ki parancsot ad a fehér lobogó kitűzésre. Nemsokára ott leng a megadás és a béke jele a kapitány hidján.

Az amerikai hajó lassan a „Stuart" felé közeledik. Az angol hajó bizonytalan ingadozik a víz felszínén. A szokásos formalitások után a legyőzött hajó csakhamar követi a győzött. Ez a két hajó harcának a képe! Elképzelhető most, hogy mily irtózatos, ha egész hajórajok mérik össze erejüket!

Nagy Béla.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, Kistemplombazár.

Ujjonnan átalakított divatáruház.

Külön szőnyeg-osztály.

Agy- és asztalterítők, Butorszövetek. Kocsi takarók, Függönyök, Linoleum

Lópokrócok.
Óriási raktár.

Virágot kedvelő és kert gazdák közönségéhez!

Van szerencsém tavasz beáltával tisztelettel figyelmüket felhívni arra, hogy nálam csakis legjobb minőségű és legmegbízhatóbb fajok, kipróbált jó csiraképességgel **vetemény és virágmagvak kaphatók.**

Megnyugvásom az, hogy 18 évi ittlétem alatt magas polcra emeltem a helyi kertészetet.

kiváló tisztelettel

Paczelt János.

Nem esített rózsákból nagy készlet olcsón.

Üsökrök és koszonuk. Üsökrök és nyíló virágok

Allandó Butor kiállítás, saját gyár, alapítottat 1875. évben

Osztr. magy. szab. asztal gyár.

Teljes lakberendezések

u. m. háló, ebédlő és szalon-berendezések a legfinomabb kivitelben kapható

SCHWARZ VILMOS

cs. es kir. udvari butor gyárosnál

Debrecen.

==== Piác-utca 71 szám ====

Költségvetés, rajz és minta kívánatra díjmentesen szolgálók, javítások és átalakítások elfogadtatnak.

SZŐLÖLUGÁST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű) mert nagyjából ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajtákat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkiválóbb muskatály, és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek a legremekesebb dísz, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháládatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Cím: **Émelléki első szőlőültványtelep Nagy Kágya, u. p. Székelyhid.**

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, V. kerület, váci-körut 32. szám

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

gőzcséplőskészleteket, ipari célokra alkalmas Compound lokomobilokat.

MILLENIUM fű kaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket

Ha nincs pénze

menjen

KAISER SALAMON

Batvan-utca 2. sz. (Tóth Gyula házában)

Debrecen és vidéke legnagyobb

részlet áruházába,

ahol ha nincs is pénze a legújabb és a legszebb tavaszi újdonságokat mesés olcsó árban, a legkényelmesebb havi és heti részletfizetésre beszerezheti.

- 1 drb. legújabb divatu tavaszi női felöltő 10 K.-tól feljebb, heti 2 kor.
- 1 drb. legújabb divatu fekete vagy színes női gallér 10 K.-tól feljebb, heti 1 kor.
- 1 drb. férfi öltöny saját szabómmal készítve 40 K.-tól feljebb, heti 2 kor.
- 1 drb. kész öltöny legújabb szabással 18 K.-tól feljebb, heti 2 kor.
- 1 drb. gyermek, fiú vagy leány öltöny 6 K.-tól feljebb, heti 1 kor.
- 1 vég szepességi vászon, kanavász vagy Damaszt grál 10 K.-tól feljebb, heti 1 kor.
- 1 ág és asztal garnitúra 10 K.-tól feljebb, heti 2 kor.
- 2 drb. nyári paplan 3 K.-tól feljebb, havi 1 kor.
- 2 drb. szövet vagy csipke ablak függöny heti 1 kor.
- 1 női ruhára való szövet teljes hozzávalóval heti 2 kor.
- 1 drb. tükör vagy tájkép, tetszés szerinti nagyság- és kivitelben heti 2 kor.
- 6 drb. paplan 2 személyes heti 1 kor.
- 1 drb. téh- vagy selyem kendő heti 1 kor.
- 1 drb. férfi-ing gallér és kézelővel, fehér vagy színes heti 2 kor.
- Futók, ág és asztal szőnyegek óriási választékban heti 2 kor.

és még számos itt fel nem sorolt cikkek.

Máv. tisztviselők és munkások, ugyszintén dohánygyári, kefégyári és gépgyári-munkások, helybeli rendőrök és hajduk; városi, megyei és törvényszéki hivatali-karnak még ezen olcsó árból is 10 százalék engedményt nyújtok.

Tehát mindenkinek saját érdekében áll egy próba vásárlás által állításom valódiságáról meggyőződni.

!! A cégre tessék figyelni! -

Fontos!!

Izralita papi bizonylatokkal

ellátott **הכשר** zománcozott

emez prima. bazár és secessió

edények a husvét alkalmával legolcsóbban beszerezhetők

Pásztor Gyula és Társa

vaskereskedők

Csapó u.

(Bankház.)

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz

DEBRECENBEN, FÖTÉR 31-İK SZÁM.

Ajánlja a következő közkeveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème arcszépítő s bőrpoló kenőcsét,

mely teljesen ártalmatlan, nem zsíroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdéséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcvörösség, májfolt, sömör, szepő s egyéb tisztátalanságnál. 1 tégely harmat-crème ára 1 korona. A kréméhez használ-

Harmat-arcper, mely az arcnak üde, ifju szint

kölcsönöz, háromféle színben kapható u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. Jól tapad és igen jól fed. **Próbadoboz** ára 50 fill. **Nagyobb doboz** 1 és 2 kor.

A Molitergin a legkiválóbb arc s külön-

sen kézbőr-ápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kézbőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsíroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arcobórt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbarnult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, puhává változtat. **Egy üveg Molitergin** ára 1 korona.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógytétel tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Dr Borsos-féle

Növényi-hajszer. Meggátolja a hajkihullást,

a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsíroz. Nem piszkítja a fehéreneműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést. 1 üveg hajszeres

ára 1 vagy 2 korona. **Növényi hajkenőcs.**

Dr. Borsos-féle Azok részére, a kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszer. Ezen hajkenőcs is, teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

Egy tégelyhajkenőcs ára 1 korona **Iztelen csukamájolaj**

A Mihalovits-féle teljesen izetlen szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik. A Mihalovits-féle

China-bor. }
China vas bor. } Egy üveg ára
Conduangó-bor. } 1 korona 60 fill
Pepsin-bor.